

Vaiko teisių gynėjai dirba pirmosiose gretose, drauge su policija, gelbėtojais ir kitomis, kasdien žmogui į pagalbą ateinančiomis tarnybomis. Laukiant didžiųjų metų švenčių, o drauge išgyvenant sunkų laikotarpį – karantino suvaržymus bei nerimą dėl pandemijos pasekmių, vis dažniau klausiama, kaip reaguoja į pagalbos šauksmą ar jį kas nors išgirsta. Ką daryti, jeigu į bėdą pakliūtų vaikas, kas jam padės? Į šiuos klausimus atsako Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos specialistai.

Karantinas keičia darbo sąlygas

Karantino metu Vaiko teisių gynėjai visoje Lietuvoje dirba komandomis, kurios atlieka savo veiklas skirtingu metu, skirtingomis dienomis, dirbama net skirtingomis savaitėmis. Tokiu būdu vengiama nereikalingų kontaktų ir stengiamasi apsaugoti vieniems kitus. Į šeimas vaiko teisių apsaugos specialistai vyksta iš anksto susitarę bei pasitikslinę, kokia situacija namuose, ar nėra sergančių bei asmenų privalomoje saviizoliacijoje. Sužinoję, kad šeimoje yra sergančių ar besiizoliuojančiųjų, vaiko teisių gynėjai imasi ypatingų saugumo priemonių, be pirštinių ir apsauginių veido kaukių taip pat naudojami apsauginiai kombinezonai, antbačiai, veidą dengiantys skydeliai.

Pagalba užtikrinama ir per šventes

Tarnybos specialistai primena, kad geriausi vaiko interesai užtikrinami ir teisės saugomos visą parą, septynias dienas per savaitę, tad ir artėjančios Kalėdos bei Naujieji metai – ne išimtis, jie budi ir švenčių metu, kad užtikrintų mažųjų gerovę.

Darbo dienomis šventiniu laikotarpiu šeimoms į pagalbą atskubės vaiko teisių gynėjai, o vakare, savaitgalį bei per pačias šventes Vaiko teisių apsaugos skyriuose darbą pradeda budėtojai. Tai žmonės, turintys ilgametę darbo su vaikais patirtį, gerai išmanantys teisės aktus, mokantys operatyviai ir tinkamai reaguoti įvairiose situacijose. Tada, kai kiti ilsisi arba švenčia didžiąsias metų šventes, jie dirba, tačiau ne daug kas žino, koks iš tikrųjų yra budėtojo darbas.

Naktinis skambutis vaiko teisių gynėjams

Įsivaizduokite situaciją: vėlyvą Kalėdų ar Naujųjų metų vakarą arba naktį įvyko vaiko teisių pažeidimas. Galbūt, šventės pasiglemžė visą tėvų dėmesį, vaikas patyrė fizinį ar psichologinį smurtą, gal kenčia nuo nepriežiūros, stebi, kaip apsvaigę tėvai agresyviai aiškinasi santykius, o gal jūs išgirdote vaiko pagalbos šauksmą. Ką daryti tokiais atvejais? Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos specialistai ragina naktį nedelsiant skambinti į

Bendrąją pagalbos centrą telefonu 112 ir pranešti, kas įvyko.

Tiksliai suformuluokite informaciją ir aiškiai išdėstykite mintis, nepamiršdami paminėti, jog į nemalonią ar net grėsmingą situaciją pakliuvo nepilnametis. Bendrasis pagalbos centras gautą informaciją visuomet perduoda artimiausiam policijos komisariatui, policijos pareigūnai nedelsdami reaguoja ir žinią apie į bėdą pakliuvusį vaiką perduoda Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos koordinatoriams, kurie taip pat dirba visą parą.

Koordinatoriai, mobiliojo ryšio priemonėmis, suformuoja užduotį budėtojams iš to Vaiko teisių apsaugos skyriaus, kurio teritorijoje įvyko galimas vaiko teisių pažeidimas. Koordinatoriai nurodo vietą, kur reikia vykti, glaustai apibūdina aplinkybes. Mobiliojoje programėlėje koordinatoriai gali stebėti budėtojo buvimo vietą, reagavimo laiką, judėjimą. Budėtojai į įvyki sureaguoti ir atvykti į iškvietimo vietą turi per valandą. Budėtojų darbas atvykus pas šeimą

Alytaus apskrityje budėtoja dirbanti Živilė Medvedeva pasakoja, kas gi vyksta tuomet, kai komanda atvažiuoja pas šeimą, kurioje yra vaikai laukiantys pagalbos. „Nuvykstame į šeimą, susipažįstame su situacija ir iš karto pradėdame bendrauti su vaikais. Daug kas priklauso nuo vaikų amžiaus. Tai gali būti ir mažylis, kuris dar nemoka kalbėti ir negali išreikšti savo nuomonės. Įvertiname vaiko emocinę būseną, kiek įtampos ar streso jis patyręs. Jei vaikas vyresnis, mes bendraujame. Pakalbame su kiekvienu iš vaikų, priklausomai, jei šeimoje jų ne vienas. Išklausome kaip jaučiasi, kokia jų nuomonė, ar tokia situacija šeimoje pasitaikė pirmą kartą, o gal kartojasi“, – apie savo darbą pasakoja budėtoja.

Pasikalbėję su vaikais, budėtojai bendrauja su tėvais, žinoma, jeigu jie nusiteikę kalbėtis ir yra pakankamai veiksnūs, nepaveikti psichiką veikiančių medžiagų. „Jeigu tėvai neblaivūs, agresyvūs ar kitaip netinkamai elgiasi, mes negalime palikti vaikų tokioje aplinkoje, ji – nesaugi. Todėl tariamės su jais, kur vaikai galėtų laikinai prisiglausti. Galbūt, vaikus priimti gali giminaičiai, jeigu tėvai išsiskyrę, gyvena atskirai, gal tai gali būti vienas iš tėvų, o gal geri kaimynai ar kiti žmonės, kuriuos vaikai pažįsta ir turi su jais užmezgę artimą emocinį ryšį. Tais atvejais, kai tokių žmonių neatsiranda, vaikus maloniai priima budintys globotojai, į kuriuos galime kreiptis bet kuriuo paros metu“, – sako Živilė.

Budėtojai kaskart patikrina, ar asmuo, kuris imasi laikinai prižiūrėti vaikus, pats nėra pažeidęs vaiko teisių, ar jam neapribota tėvų valdžia, ar nėra įtariamas nusikalstamos veikos padarymu.

Svarbu žinoti, kad vaikas pas giminaičius, emociniais ryšiais susijusius asmenis ar globotojus apgyvendinamas tik su tėvų sutikimu. Kai atsiranda, kas vaiku pasirūpina, Vaiko

teisių apsaugos skyriaus budėtojai tėvams palieka pranešimą, kad pastarieji atvyktų į artimiausią skyrių, o čia toliau sprendžiama šeimos situacija.

Šventiniu laikotarpiu svarbu nebūti abejingiems

Artėjant didžiosioms metų šventėms vaiko teisių gynėjai prašo šeimų atsakingai švęsti, leisti kuo daugiau laiko kartu su vaikais, nepamiršti, jog pati geriausia dovana mažiesiems, tai – šeimos šiluma, jaukūs namai ir tėvų meilė.

O sužinoję ar pastebėję, jog į bėdą pakliuvo vaikas, nelikite abejingi, išgirdę vaiko pagalbos šauksmą nedelsiant praneškite. Į artimiausią teritorinį Vaiko teisių apsaugos skyrių kreipkitės darbo dienomis nuo 8 iki 17 valandos. Norėdami pranešti apie galimą vaiko teisių pažeidimą po darbo valandų, nedarbo bei švenčių dienomis kreipkitės bendruoju pagalbos telefonu – 112.

